

ПІЗНАВАЛЬНО-ТВОРЧА САМОСТІЙНІСТЬ СТУДЕНТІВ: ОСОБЛИВОСТІ ТА СТРУКТУРА

Міхно С.В., викл. СумДУ

Відповідно до Національної доктрини розвитку освіти в Україні у XXI ст. та болонської декларації питання самостійності, творчої діяльності займають чільне місце в навчанні студентів ВНЗ.

Для пізнавально-творчої самостійності основними є мотиви, пов'язані з пізнавальним інтересом та прагнення зробити цікаві завдання, бажанням і умінням внести елемент новизни, творчості. Ознаками цієї пізнавальної самостійності є: уміння пропонувати оригінальний зміст та нестандартні дії, критично мислити, приймати несподіване творче рішення, проявляючи індивідуальний стиль пізнавальної діяльності. П. Ріттер (Англія) вводить новий термін *educreation* (англійське *education* – освіта + англійське *creation* – створення, творчість), тобто освіта для творчості, яка, на думку автора, передбачає розвиток у тих, хто навчається, високого ступеня самостійності.

Більш широко в структурі пізнавальної самостійності можна виділити мотиваційний, орієнтаційний, змістово-операційний, енергетичний, оцінювальний та організаційний компоненти. Мотиваційний компонент включає в себе потреби, інтереси, мотиви, набуття і поглиблення знань, навичок, умінь. Орієнтаційний – цілі навчально-пізнавальної діяльності, а також планування і прогнозування цієї діяльності. Змістово-операційний компонент включає в себе систему провідних знань, навичок, умінь студента і способи навчання. Енергетичний компонент включає в себе увагу студента (сприяє концентрації його розумових і практичних дій навколо головної мети діяльності), волю (забезпечує високий ступінь цілеспрямованої пізнавальної активності в оволодінні глибокими і міцними знаннями). Оцінювальний компонент пов'язаний із систематичним отриманням студентом відомостей про хід власної пізнавальної діяльності, коригуванням й самооцінкою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Організаційний компонент містить в собі здатність до самоорганізації та самоконтролю, вольові якості, самодисципліну, інтерес до знань.

Отже, організація навчального процесу може сформувати позитивну мотивацію навчання, від мотивації ж студентів залежить вибір методів і способів педагогічного впливу на них. Найвищим ступенем прояву пізнавальної самостійності вважаємо творчу самостійність.